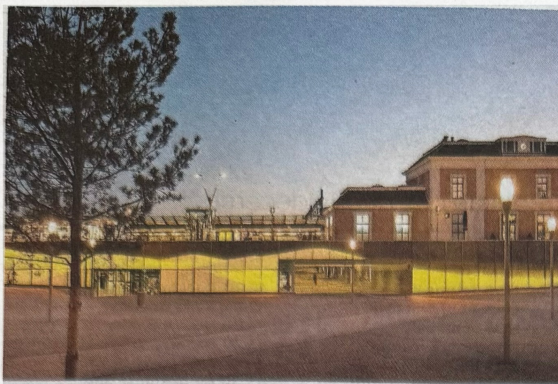

Lichtkunstwerk 'Reizend zand' van Giny Vos bij het station van Apeldoorn. FOTO GERT JAN VAN ROOIJ

Het oog van De Wolf Reizend zand

Een zandverstuiving van 1,3 miljoen lampjes

Het daglicht is schaars in deze weken waarin de zon amper boven de horizon uitkomt. Binnen én buiten heeft de moderne mens lamplicht nodig. De elektriciteit voor die lampen is al net zo schaars als het zonlicht. Het grijze weer en het gebrek aan wind zorgden er donderdag zelfs voor dat de elektriciteit een recordprijs bereikte. Nog nooit was een kilowattuur in Nederland zo duur.

Traditionele beeldende kunst, dus schilderijen en beelden, zijn van zichzelf energiezuinig. Liefst hangen of staan ze wel ergens waar de temperatuur en luchtvochtigheid constant en niet te extreem zijn, dus dat kan voor musea een kostenpost zijn. Te veel licht is ook niet goed, zeker niet voor foto's. Zonder extra bescherming is de afbeelding na een paar jaar in de zon helemaal uitgebleekt.

Dankzij steun van gemeente en bewoners kon de installatie grondig worden gerenoveerd

Een aparte categorie is lichtkunst, kunst gemaakt van lichtgevende buizen, ledlicht of ander lichtgevend materiaal. Je zou de decoratie in de winkelstraten al lichtkunst kunnen noemen, dankzij nieuwe technieken zijn de speciale effecten ervan ieder jaar spectaculairder.

In Apeldoorn is bij het treinstation 365 dagen per jaar een lichtkunstwerk te zien. Tegen een glazen wand van honderd meter lengte heeft Giny Vos het kunstwerk *Reizend zand* gemaakt. De fiets- en voetgangerstunnel onder het spoor komt sinds 2008 aan de stadskant uit op een halfgrond plein. Vanaf dat plein zie je geel oplichtende en

steeds veranderende zandheuvels.

Bij het open stationsplein is altijd beweging, mensen haasten zich naar de trein of naar huis. Vos moest toen ze de opdracht kreeg denken aan een zandverstuiving, passend ook bij de Veluwe waar Apeldoorn middenin ligt. De suggestie van de zandheuvels ontstaat door een computerprogramma dat 1,3 miljoen lampjes aan- of uitzet. De heuvels op de glazen muur zijn permanent in beweging: op de schermen zie je het zand soms een nevel vormen. "Je kunt het zien als een muziekstuk, dat soms heel heftig speelt en soms stilvalt", zei de kunstenaar in 2008.

Vos maakt al bijna veertig jaar kunst in de openbare ruimte. En vaker doet ze dat op doorgangsplekken zoals in Apeldoorn. Zo transformeerde ze in 2018 een steeg in het centrum van Leeuwarden tot een passage door een lichtgevend walvisskelet, en werd begin dit jaar *Eindeloze Horizon* onthuld, een kunstwerk voor een viaduct in Genk, België.

Vos gebruikt computers om het licht in haar kunst aan te sturen, officieel spreek je daarom over digitale mediakunst. Want het gaat niet om het licht zelf, het gaat de kunstenaar om de beweging die je met licht kan suggereren. Een ongrijpbare beweging die in dit geval toch heel vanzelfsprekend lijkt.

Niet als standbeelden en andere kunst in de openbare ruimte heeft ook dit werk onderhoud nodig. Bij de aanleg van *Reizend zand* in 2008 waren fouten gemaakt, waardoor er al snel storingen ontstonden. Dankzij de steun van de gemeente en van bewoners die inmiddels aan het werk waren gehecht kon de installatie grondig worden gerenoveerd, vorig jaar oktober werd *Reizend zand* weer opnieuw in werking gesteld.

Met nieuwe elektronica moet het zand de komende jaren weer volop kunnen stuiven. En bijkomend voordeel is dat de nieuwe lampjes ook stukken zuiniger zijn. Terwijl het in de rest van het land dus donker en windstil is, blijft het in Apeldoorn permanent waaien.

Kunsthistoricus **Joke de Wolf** richt de blik op een kunstwerk dat past bij de actualiteit.